

Попут онога како су Викиликсови документи деловали на светску дипломатију, сличан, а потенцијално још и већи значај могао би имати извештај Дика Мартија за Србију, Балкан и српско-албанске односе. И можда није сасвим случајно то што се у обе приче у улози „лоших момака“ нашли америчка политика и њени албански савезници.

Да није реч о тако ужасним стварима, било би готово трагикомично то што нас сада господин Марти подсећа на оно што је већи део наше јавности готово већ заборавио, или о чему напросто није хтео ни да чује. Извештаји о злочинима над Србима и другим не-албанцима, који су навелико игнорисани или третирано као „плод Милошевићевске пропаганде и „невешти покушаји „српског медијског спиновања“ добили су неочекивану потврду из независног и респектабилног извора. И да ли ће сада и за Мартија рећи да је рецидив из Милошевићевог времена, да нас „враћа у прошлост“ и „свађа са суседима“?

Чак и у најнеповољнијем сценарију, у случају да резултати његове истраге, након пар дана медијске халабуке, буду дискретно гурнути под тепих и игнорисани (мада ми се чини да ће то овога пута ипак ићи теже него иначе) затеченост и јавна бламажа Била Клинтона, Тонија Блера и Бернара Кушнера због (не)дела њихових „косовских пријатеља“ остају бар извесна, разуме се, закаснела и недовољна сатисфакција.

Увек, наравно, постоји неки контекст и снаге којима нешто одговара или не одговара. Тако се и овде, као и увек, може поставити питање: „Зашто баш сада?“ и на њега давати различити одговори – на пример, да ли се ради о пројекту омекшавања лидера косовских Албанаца, или припреми њиховог политичког уклањања и замене новим, некомпромитованим кадровима? Али, слично као и у случају Викиликса, истина понекад звучи најневероватније и људима је често најтеже да у њу поверују. Но, независно од коначног епилога, радује и охрабрује чињеница да чак и у овом контролисаном свету индивидуална храброст и интегритет понекад могу направити неки пробој и помак. И да ничија није горела до зоре.

У сенци ових догађаја који наговештавају тектонске промене на светској политичкој мапи, а онда можда и „ново писање“ историје догађаја на Балкану у последњих двадесет година, протекли су прошлонедељни скупови највећих странака владајуће коалиције на којима готово да није било ни речи, а, чини се, ни свести о тим променама и који су помало деловали као политичка илустрација оне чувене сентенце о баби које се чешља док село гори.

При чему су социјалисти, мора се признати, то „чешљање“ овај пут ипак одрадили елегантније и вештије, док је код демократа била више него очита криза идентитета, идеје и енергије.

Вероватно ће се у наредним данима у владајућој странци мало тргнути и покушати да поправе утисак и ублаже штету. Али први и готово консензуални коментари подом страначке скупштине ДС јесу „фијаско“, „блам“, „катастрофа“... И право је чудо, а чини се да и то говори доста о унутрашњим односима, да странка која има толико што стварних, што набеђених стручњака за маркетинг читаву ствар није могла да бар мало боље испегла и организује.

Чак и независно од спекулација поводом „квара електронског система за гласање“, дакле, све под претпоставком да су резултати гласања више-мање реалан одраз расположења ДС-ове страначке номенклатуре (јер се у међувремену одустало од почетне идеје да гласа читаво страначко чланство) нимало није згодно за странку да њен најпопуларнији члан буде последњи (дакле, не други, трећи, четврти... него последњи) у трци за страначког потпредседника. И није згодно за председника да његов дојучерашњи миљеник и – скоро да се на то већ заборавило – његов својевремени кандидат за премијера, буде последњи на унутарстраначком гласању. А при томе је тешко рећи која је солуција за Тадића, заправо, неповољнија. Да ли она да му је Јеремић отказао послушност и кренуо својим путем, због чега је морао бити елиминисан – или она по којој однос између њих двојице, заправо, уопште није тако драстично и непоправљиво нарушен, али је страначка олигархија остракизујући Јеремића посредно желела да

удари шамар и до јуче неприкосновеном Тадићу. А врло је могуће да има елемената и једног и другог.

Било како било, нема сумње да су и ДС и Тадић са ове скупштине изашли слабији него што су били пре ње, а странка у наредну, социјално и политички врло тешку, а уз то и (пред)изборну годину улази озбиљно подељена, са лошом енергијом и атмосфером. Уосталом, да није тако, тешко да би ДС и његова новопечена потпредседница Јелена Триван у последњем Утиску недеље, сутрадан након скупштине, имали третман који је доскора био резервисан само за ДСС и некадашње радикале.

Све у свему, после ове скупштине Борис Тадић има још више разлога за бригу, а кући је најзадовољнији сигурно отишао Драган Ђилас, који је готово неприметно, док је читава пажња била усресређена на Јеремића, престижном положају гардоначелника Београда додао и место другог најмоћнијег човека у странци. Пајтић и Петровић су мање-више остали тамо где су и били. Шутановац се ратосиљао главног ривала. На крају, са ореолом жртве и „моралног победника“ и скоро хиљаду гласова освојених у трци „сам против свих“, није незадовољан вероватно отишао ни Јеремић. Али су, сигуран сам, после ове скупштине демократа ипак далеко најрасположенији били Томислав Николић и Александар Вучић.